

Løvstikke

Levisticum officinale

En op til to meter høj skærmpolte med en duft omtrent som selleri.

Svenskerne kalder den Maggiurt efter 'Maggi-terningen' - en bouillon terning, der bruges som smagsforstærker i saucer og supper.

Dens naturlige hjem er Sydfrankrig og Norditalien, og den er indført nord for Alperne af Karl d. Store, der var vældig aktiv på de kanter i 800tallet.

I Iran findes en vildtvoksende art.

Den dyrkes overalt i Nordeuropa, og kan findes forvildet også i Nordamerika.

I Danmark dyrkes den hovedsagelig som krydderurt og optræder nu og da forvildet omkring gamle bondehaver.

Løvstikke er en krævende plante, der bedst udvikler sig i næringsrig jord, allerhelst ved komposten eller hønsehuset.

Frøene bør sås så snart de er modne (ca august), da de ikke bevarer spiringsevnen ret længe og kræver lidt frost før de går i gang. I tørre perioder bør den vandes for at klare sig.

Alle dele af planten også frøene kan anvendes til madlavning, og i modsætning til mange andre friske krydderurter, bevarer den smagen ved kogning.

Den kraftigt lugtende og store urt gav anledning til en del overtro.

Man puttede stænglerne i badevandet for at øge lysten til sex.

Navnet hentyder til denne virkning: 'Løb' stikken, skal få noget (hos far) til at løbe i vejret.

Troen på plantens sexfremmende egenskaber skyldes en række fejloversættelser af dens oprindelige navn, og savner enhver dokumentation.

Medicinsk brugtes urten ved fordøjelsesbesvær og luft i maven.

Middelalderhaven fakta:

Løvstikke kan sagtens forvilde sig ud i naturen eller nær bebyggelse. På fotoet ses den fra Svaneke.

Tema 8b: Lægeplanter

Årets farligste tidspunkt er Valborgs aften (1.maj) Den nat er hekse, trolde og dæmoner på spil. For at redde køerne fra forheksning, blev de vasket med vand med stilke fra løvstikke.

Valborgsaften er så farlig, at man ikke må sove, men tænder bål for at holde alt det onde på afstand. Bålet skal tændes med 'vild ild', som ikke må komme fra køkkenet eller tændstikker, men skal laves på den urgamle måde ved at gnide to stykker træ mod hinanden. Til festen hører, at deltagere springer gennem ilden.

Valborgaften(1. maj) og sankt Hans aften (23. juni) ligner hinanden både i form og indhold, og kirken forbød allerede i 700tallet den hedenske skik, uden at det hjalp noget videre.

Folk turde ikke opgive den gamle skik, som allerede blev fejret længe før vikingerne kom til. Med ild og ballade forsøgte man at sikre, at den kommende sommer gav rigeligt udbytte, så dyr og mennesker kunne overleve en vinter til. Overalt i Sverige er det stadig almindeligt at rejse en 'majstang' på valborgsaften, skønt svenskerne vist ikke er stort mere bekymrede for de onde kræfter, end folk herhjemme. Den svenske majstang har form som et kors og er smykket med kranser og blomster for på den måde at understrege det kristne indhold.

I dag bruges løvstikke først og fremmest som smagsforstærker i mad. Enkelte steder anvendes the brygget på blade og rod, som hjertestyrkende og vanddrivende middel.

Som kur mod hunde og katte med ulækre toiletvaner anbefales det, at lave et kraftigt afkog af løvstikke og sprøjte det ud på steder, hvor kæledyrene har for vane at besørge. Rotter og væggelus kan heller ikke lide lugten, og løvstikke dyrkedes ofte nær huset, for at holde disse plager på afstand.